

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

8. Про внесення зміни до плану основних заходів цивільного захисту на 2022 рік щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти : розпорядження Кабінету Міністрів України від 7.09.2022 № 792-р.
9. Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні : наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2022 № 274.
10. Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні: лист Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 №1/3737-22.
11. Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій: лист Міністерства освіти і науки України від 04.04.2022 № 1/3872-22.
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/> (дата звернення: 27.01.2023).
13. Про правовий режим воєнного стану: Закон України стаття 15 п. 44.
14. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Декларації про безпеку шкіл: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 898-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.01.2023).
15. Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти : лист ДСНС від 14.06.2022 № 03-1870/162-2.
16. Розпочато проєкт «Безпечне освітнє середовище в умовах війни». Профспілка працівників освіти і науки України: офіційний вебсайт. 2022. <https://pon.org.ua/novyny/9629-rozpochato-proekt-bezpechne-osvitnie-seredovishche-v-umovakh-viiny.html> (дата звернення: 27.01.2023).
17. Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками : лист МОН №1/9-766 від 12.12.2019.

УДК 37:7.01

Шевнюк О. Л.
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ФЕНОМЕН МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Аналіз педагогічного феномена мистецької освіти дозволяє конкретизувати в залежності від характеру впливу на загальний, особливий та одиничний рівні особистості майбутнього художника-педагога її багаторівневу мету – становлення студента в якості суб'єкта культури, активізація процесів його культурної самореалізації та саморозвитку, що забезпечують його інтеграцію у національну і світову культуру, формування готовності майбутнього фахівця до здійснення педагогічної підтримки дитини на шляху її індивідуального визначення у світі культурних цінностей [2].

Реалізація такої багаторівневої мети передбачає виконання цілого комплексу завдань, серед яких слід виокремити:

- формування соціально адекватної особистісної картини світу через оволодіння системою мистецьких знань, що зумовлюють готовність студента до організації педагогічно доцільного процесу трансляції мистецького досвіду людства у систему індивідуальних цінностей дітей;

- формування особистісної системи ціннісних орієнтацій, комунікативних навичок і суб'єктної активності майбутнього художника-педагога через:

- введення у систему ціннісно-змістовних настанов загальнолюдської та національної культур, критеріїв оцінок і принципів відбору соціально-прийнятних культурних смислів, що визначають складення емоційно-ціннісного відношення особистості до культурних явищ і професійної діяльності;

- опанування основними принципами і формами комунікативного досвіду різних сфер культури людства як засобу трансляції соціально значущих мистецьких смислів, що зумовлюють конструювання педагогічного процесу на основі гуманістичної суб'єкт-суб'єктної взаємодії;

- засвоєння суб'єктної природи культурних процесів у антропологічному їх аспекті як інструменту національно-культурної самоідентифікації особистості, вільного вибору культуровідповідних стратегій професійно-педагогічної діяльності по перетворенню об'єктивного соціально-культурного досвіду у форму суб'єктності;

- формування досвіду культуротворчої діяльності художника-педагога, його просвітницької, дослідницької та художньої активності, спрямованих на визначення соціально-функціональної ролі майбутнього фахівця та способів його входження у соціальну практику, здійснення культурно детермінованих шляхів вирішення особистісних і професійних проблем.

Представлена концепція мистецької освіти дозволяє говорити про її спрямування на формування принципово гуманістичної позиції художника-педагога, його готовності до вироблення у дітей відповідних уявлень і навичок соціальної адекватності у динамічному сучасному світі, принципово толерантного ставлення до полікультурних традицій різних народів світу, поваги до загальнолюдських норм суспільного життя, пієтету перед національно-культурними цінностями.

І нарешті, важливо підкреслити, що мистецька освіта, яка покликана допомогти студентові освоїти універсальний світ культурних цінностей, відновлює культуру у правах природної і єдиної основи освіти, забезпечує введення в освіту культурного контексту, тобто виступає одним з потужних факторів реформування сучасного освітнього процесу на засадах гуманізації та суб'єктної його парадигми [2].

Методологічною основою мистецької освіти виступає суб'єктний підхід до функціональних позицій художника-педагога у культурі як фактор формування готовності майбутнього фахівця до активного мистецького саморозвитку, що забезпечує його продуктивну орієнтацію на відтворення культури у цілому в процесі цілеспрямованої педагогічної організації навчально-виховного процесу.

Сутність педагогічного феномена мистецької освіти художника-педагога як процесу і результату оволодіння студентами універсальними основами загальнолюдської культури в системі навчальної і позанавчальної роботи полягає в усвідомленні майбутнім фахівцем культурної природи освітніх процесів, забезпеченні його готовності виконувати соціокультурні функції професії, становленні усіх складових його педагогічної культури.

Концептуальна основа мистецької освіти як компонента професійної підготовки студентів ґрунтується на засадах інтегральності, аксіологічності, антропологічності, полікультурності, що дозволяє забезпечити її адекватність меті, завданням і принципам професійної діяльності художника-педагога.

Використана література:

1. Matvienko O. V., Shevniuk O. L. Moral Values and Skills: The Challenges of Space Exploration Practices. *Philosophy and Cosmology*, Volume 23, 2019. С. 123-131. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/23/11> ISSN: 2307-3705 WOS:000488625900011.
2. Падалка Г. М. Мистецька освіта: сучасні проблеми розвитку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 7 (12). 2009. С. 3–9.

УДК 37:502/504

Шевченко В. Г.

*кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна;*

Волошина Н. О.

*доктор біологічних наук, професор кафедри екології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ЕКОЛОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТИ ЯК ШЛЯХ ДО АКТИВНОЇ ПОЗИЦІЇ У ПИТАННЯХ ПРИРОДОЗБЕРЕЖЕННЯ І РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Людська цивілізація зіштовхнулась з глобальними кліматичними змінами, природними катастрофами, загрозами знищення суспільства і довкілля внаслідок воєнних дій. Ці проблеми стосуються усіх і кожного, вимагають негайного реагування та дії, адже від цього залежить подальший прогрес та розвиток. Для їх вирішення потрібні колективні зусилля світової спільноти у взаємозв'язку з науковцями, бізнесменами, керівниками країн, які дотримуються концепції сталого розвитку і напрямків адміністративно-правового розв'язання екологічних проблем.

Сучасна освіта, зокрема екологічна, «забезпечує здатність виокремлювати, розуміти, оцінювати сучасні екологічні процеси, спрямовані на забезпечення екологічної рівноваги та раціонального природокористування [3, с. 3, 4]. В Законі України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ «Про охорону навколишнього природного середовища» в Статті 7 зазначено, що «підвищення екологічної культури суспільства і професійна підготовка спеціалістів забезпечуються загальною обов'язковою комплексною освітою та вихованням в галузі охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в дошкільних дитячих закладах, в системі загальної середньої, професійної та вищої освіти...» [1]. Тобто екологічна освіта має бути одним із напрямків у процесах осучаснення освітньої галузі та інтегрування до європейського середовища.

Набуті екологічні знання та компетентності застосовуються громадянами у професійних і життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей і непрагматичною мотивацією взаємодії з довкіллям на основі усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем і відповідальності за екологічні наслідки власної професійної і побутової діяльності [2, с. 9].

У грудні 2022 р. – січні 2023 р. було проведено опитування щодо виявлення